

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ŠKOLNÍ DRUŽINA

***ZÁKLADNÍ ŠKOLA KLADNO, VODÁRENSKÁ 2116,
272 01 KLADNO – KROČEHLAVY***

I. Identifikační údaje

Předkladatel, realizátor:

Název: Školní družina při ZŠ Kladno
Adresa školy: ZŠ KLADNO, Vodárenská 2116
272 01 Kladno – Kročehlavy

Jméno ředitele: Mgr. Jaroslav Feřtek
Jméno zástupce ředitele pro 1. stupeň: Mgr. Hana Nerpasová
Jméno zástupce ředitele pro 2. stupeň: PaedDr. Jitka Frýdová
Jméno vedoucí vychovatelky ŠD: Lenka Janoušková

Kontakty: ředitel: 312 681 133, 733 395 899
zástupce ředitele: 312 681 167
vedoucí vychovatelka (pavilon ŠD): 607 112 470
ŠD (budova ŠJ): 312 687 805
e-mail: 8.zskladno@seznam.cz
reditel8zs@seznam.cz
webové stránky školy: www.8zskladno.cz
IZO ŠD: 113200048

Zřizovatel:

Název: Statutární město Kladno
Adresa: náměstí Starosty Pavla 44
272 52 Kladno

Koordinátor vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání:

Školní družina: Lenka Janoušková
Kontakt: lenka-janouskova@seznam.cz

II. Charakteristika zařízení

Naše školní družina je součástí velké sídlištní školy, která se nachází na okraji města Kladna (viz údaje o škole – ŠVP pro základní vzdělávání.) Nejvíce žáků navštěvujících ŠD máme z blízkého okolí školy (velké sídliště), ostatní žáci dojíždějí z okolních obcí. Žáci 1. stupně navštěvují 6 oddělení ŠD. Většina našich žáků je z 1. - 3. ročníku, žáci 4. - 5. ročníku jsou přijímáni, pokud to kapacita ŠD dovolí. Naplněnost jednotlivých oddělení ŠD je stanovena tak, aby aktuální stav nepřekročil 30 žáků (maximální kapacita zapsaná v Rejstříku škol je 190 žáků.)

Školní družina není pouhým pokračováním školního vyučování, ale není ani pouhou sociální službou při hlídání dětí. Naše školní družina představuje pro žáky zajímavé a pestré odpolední zastavení se mezi školním vyučováním a domácími povinnostmi. Má svá specifika – zabezpečuje dětem odpočinek, rekreaci a aktivní využití volného času v době po skončení školního vyučování. ŠD nabízí žákům zájmové vzdělávání – smysluplné využívání jejich volného času.

V naší ŠD se žáci mohou v 6 odděleních prostřednictvím zájmových činností rozvíjet v dovednostech důležitých pro život ve společnosti a prostřednictvím mimořádných zájmových aktivit jsou vybavováni žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji. Naší snahou je vytvořit příjemné prostředí pro každodenní setkávání se se zajímavými a pestrými aktivitami, naplněnými nadšením a zdravou energií.

Ranní ŠD je pro žáky, kteří ji navštěvují, místem prvního společného setkávání se s kamarády v novém dni. Děti se tu často v brzkých ranních hodinách rozkoukávají, povídají si s kamarády i s vychovatelkou, hrají si, relaxují a nenásilně se připravují na své dopolední školní povinnosti. Do školy odcházejí příjemně naladěni. V odpoledních hodinách mají žáci možnost zúčastňovat se i jiných volnočasových aktivit (zájmové útvary) pořádaných školou a školní družinou.

Naše školní družina je určena zejména žákům zaměstnaných rodičů a dětem dojíždějících do školy z jiných obcí. Není nároková a počet přijímaných žáků se řídí stanovenou kapacitou danou zřizovatelem školy a zapsanou v Rejstříku škol.

III. Činnosti a cíle výchovně-vzdělávací práce ve ŠD

Motto: „ Zlatý věk je tam, kde jsou děti. “
Novalis

Naše školní družina je zařízením pro zájmové vzdělávání (volnočasové zařízení) a naším hlavním úkolem je výchova žáků k smysluplnému trávení a využívání volného času v době po skončení školního vyučování a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času.

1. V oblasti osobnostního rozvoje:

- ⇒ rozvíjíme schopnosti vnímání žáků – procvičujeme smyslové vnímání žáků, pozornost a soustředění;
- ⇒ poznáváme sami sebe – posilujeme zdravé a vyrovnané sebepojetí žáků;
- ⇒ upevňujeme schopnost organizace vlastního času, schopnost cvičení sebekontroly a sebeovládání;
- ⇒ podporujeme kreativitu a tvořivost;
- ⇒ zaměřujeme velkou pozornost na psychohygienu.

2. V oblasti vědomí, dovedností a schopností:

- ⇒ vedeme žáka k porozumění sobě samému i druhým osobám;
- ⇒ napomáháme zvládání vlastního chování žáků;
- ⇒ přispíváme k utváření dobrých mezilidských vztahů ve skupině i mimo ni;
- ⇒ rozvíjíme základní dovednosti dobré komunikace;
- ⇒ utváříme a dále rozvíjíme základní dovednosti pro spolupráci;
- ⇒ umožňujeme získávat základní sociální dovednosti pro řešení složitých životních situací;
- ⇒ podporujeme dovednosti a přinášíme nové vědomosti týkající se duševní hygieny (psychohygieny).

3. V oblasti postojů a hodnot:

- ⇒ pomáháme žákům utvářet pozitivní postoj k sobě samému i k druhým osobám;
- ⇒ vedeme žáky k uvědomování si hodnoty spolupráce a vzájemné pomoci;
- ⇒ směřujeme žáky k vědomí a k respektu odlišnosti hodnot a názorů ostatních osob;
- ⇒ napomáháme primární prevenci v oblasti rizikového chování a dalších společensky nežádoucích projevů chování (mravní rozměry různých způsobů lidského chování).

4. V oblasti sociálního rozvoje:

- ⇒ směřujeme žáky k vzájemnému poznávání lidí;
- ⇒ upevňujeme dobré mezilidské vztahy;
- ⇒ podporujeme a rozvíjíme pozitivní a otevřenou komunikaci;
- ⇒ utužujeme spolupráci.

5. V morální oblasti:

- ⇒ vedeme žáky k řešení problémů asertivními technikami a postupy;
- ⇒ učíme žáky vážit si lidských hodnot;
- ⇒ podněcujeme v žácích respekt k odlišnostem v projevech chování ostatních lidí;
- ⇒ rozvíjíme u žáků dovednosti rozhodování v běžných situacích všedního dne.

6. Dlouhodobá filozofie naší ŠD:

- ⇒ Nic není nemožné.
- ⇒ Kreativita, fantazie a umění improvizace určují další cestu našeho rozvoje.
- ⇒ Nové situace jsou pro nás výzvou.
- ⇒ Samostatné rozhodování a obhajoba vlastního názoru je umění i nutnost.
- ⇒ Dáme sbohem nudě.

7. Na co se zaměřujeme v naší ŠD:

- ⇒ poznáváme „nové obzory“ – objevujeme a prozkoumáváme nepoznané;
- ⇒ tvoříme „nové hodnoty“ – v každém z nás je ukrytý talent;
- ⇒ učíme se myslet – logicky uvažujeme, kombinujeme a řešíme utajené;
- ⇒ vyhledáváme zajímavosti, diskutujeme o věcech a životě okolo nás, popisujeme okolní dění;
- ⇒ vybíráme si, označujeme a pojmenováváme, co nás baví;
- ⇒ nasloucháme okolnímu světu - osobám, přírodě, sami sobě;
- ⇒ využíváme informačních technologií – audiovizuální technika, počítače;
- ⇒ čteme dětskou literaturu, beletrii, naučnou literaturu, nahlížíme do dětských časopisů a pronikáme do světa skutečnosti, neuvěřitelných příběhů i fantazie;
- ⇒ recitujeme básničky, vyprávíme a popisujeme, co nás zaujalo;
- ⇒ připravujeme a hrajeme divadlo a scénky, předvádíme pantomimu;
- ⇒ malujeme a kreslíme obrázky, vytváříme ilustrace;
- ⇒ zvládáme základní herní situace;
- ⇒ pečujeme o přírodu, o sebe sama, o domácí mazlíčky, pomáháme druhým, staráme se o prostředí, ve kterém žijeme a pohybujeme se;
- ⇒ sbíráme nejen nové poznatky, ale i to, co nás baví (výměnné burzy nápadů i drobností);
- ⇒ diskutujeme na daná témata, povídáme si, besedujeme o dané problematice;
- ⇒ posuzujeme, porovnáváme, hodnotíme a obhajujeme své výkony i výkony druhých;
- ⇒ realizujeme se v mimořádných zájmových aktivitách (nabídka zájmových útvarů);
- ⇒ upřednostňujeme zdravý životní styl, pohybové aktivity, pravidelné cvičení;
- ⇒ upozorňujeme žáky na možnosti vzniku náhlých mimořádných (krizových) situací a událostí, vysvětlujeme žákům, jak se mají zachovat (způsoby ochrany);
- ⇒ vedeme žáky k osvojování běžných zvyklostí a pravidel kulturního chování a jejich uplatňování ve škole, ve ŠD, doma i na veřejnosti;
- ⇒ směřujeme žáky k osvojování návyků hygieny a sebeobsluhy, k ochraně zdraví a k první pomoci;
- ⇒ poznáváme blízké okolí a orientujeme se v něm;
- ⇒ soutěžíme v získaných dovednostech.

IV. Klíčové kompetence

= integrované vzdělávací cíle pro zájmové vzdělávání

Motto: „Ve svých dětech žijeme dál.“
Euripides

V zájmovém vzdělávání naplňuje ŠD svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané zákonem č. 561/2004 Sb. (školský zákon), jejichž prostřednictvím u žáků rozvíjíme **klíčové kompetence**. Naše činnost ve ŠD navazuje na kompetence pro předškolní a školní vzdělávání (1. stupeň.) Školní družina dále přiměřeně a nenásilně posiluje, rozvíjí a upevňuje tyto kompetence. Je to soubor všech znalostí rozvinutých do schopností a povýšených na dovednosti, které žák umí využívat v praxi, potřebuje je pro svou osobní realizaci, k začlenění se do společnosti. Tyto kompetence se odrážejí i v postojích žáků a naším hlavním cílem je vybavit každého žáka kompetencemi na úrovni, která je pro něho dosažitelná.

1. Kompetence k učení:

- ⇒ žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby;
- ⇒ žák se učí nejen spontánně, ale i vědomě, klade si otázky, na které hledá odpovědi;
- ⇒ umí kriticky zhodnotit své výkony;
- ⇒ všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje;
- ⇒ umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí
- ⇒ zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů:

- ⇒ žák si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací;
- ⇒ žák se učí problém pochopit;
- ⇒ promýšlí a plánuje řešení problému, při řešení situací nachází shodné, podobné a odlišné znaky;
- ⇒ hledá různé způsoby řešení problému, rozlišuje správná a chybná řešení;
- ⇒ je kreativní – spontánně přichází s novým řešením problému;
- ⇒ je flexibilní – dovede se přizpůsobit změnám;
- ⇒ žák se učí obhájit svá rozhodnutí a uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí;
- ⇒ je iniciativní a podnikavý;
- ⇒ dokončuje započaté činnosti;
- ⇒ je houževnatý při překonávání obtíží.

3. Komunikativní kompetence:

- ⇒ žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci;
- ⇒ vhodně formulovanými větami vyjadřuje myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi;
- ⇒ umí vyjádřit vlastní názor;
- ⇒ komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže promluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuze, komunikuje kultivovaně;
- ⇒ žák umí řešit konflikty;
- ⇒ dokáže řečí, gestem i dalšími prostředky vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k době i k okolnímu prostředí;
- ⇒ umí se vyjádřit i písemně;
- ⇒ umí naslouchat druhým;
- ⇒ žák využívá informační a komunikační prostředky, z předkládaných informací si vybírá (mediální výchova)

4. Sociální a interpersonální kompetence:

- ⇒ žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit;
- ⇒ odhaduje rizika svých nápadů;
- ⇒ přistupuje zodpovědně k úkolům a povinnostem;
- ⇒ rozhoduje samostatně o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky;
- ⇒ žák rozpozná vhodné a nevhodné chování, projevuje citlivost a ohleduplnost;
- ⇒ spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, dokáže se prosadit i podřídit (přijmout kompromis);
- ⇒ respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat druhé;

- ⇒ žák je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je solidární;
- ⇒ ovládá a řídí své jednání a chování vedoucí k pocitu sebeuspokojení a sebeúcty, vytváří si představu o sobě samém.

5. Občanské kompetence:

- ⇒ žák si uvědomuje svá práva a povinnosti i práva druhých;
- ⇒ vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit;
- ⇒ chová se zodpovědně;
- ⇒ dbá na osobní zdraví své i druhých;
- ⇒ chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné přírodní i sociální prostředí (ekologická výchova);
- ⇒ respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí;
- ⇒ žák si váží tradic a kulturního dědictví, chrání je;
- ⇒ projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům;
- ⇒ podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí;
- ⇒ chápe národní hodnoty, změny ve společnosti, rozumí zpětným vazbám mezi generacemi.

6. Kompetence k trávení volného času:

- ⇒ žák umí účelně trávit volný čas a relaxovat;
- ⇒ orientuje se v možnostech nabídky jeho smysluplného využití;
- ⇒ umí si vybrat zájmové aktivity podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy při organizovaných i individuálních činnostech;
- ⇒ rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací a jednostranné zátěže ze školního vyučování;
- ⇒ žák umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

V. Formy a prostředky vzdělávání

Motto: „Nic nemá na dítě lepší vliv než chvála.“
Richard Brinsley

Základním prostředkem při zájmovém vzdělávání v naší ŠD je **hra**, prostřednictvím které přináší jednotlivé činnosti ve školní družině žákům nezapomenutelné a někdy i neopakovatelné zážitky. Obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce (výchova zážitkem, prožitkem).

V naší ŠD se žáci setkávají s několika základními formami činností:

1. **Činnosti pravidelné:** činnosti odpovídající týdenní skladbě zaměstnání (viz pedagogická dokumentace jednotlivých oddělení ŠD, Přehled výchovně - vzdělávací práce); jsou to činnosti, kterých se zúčastňují žáci přihlášení k pravidelné docházce do ŠD;
2. **Činnosti příležitostné:** činnosti (akce) překračující rámec jednoho oddělení, zúčastňují se jich žáci ze všech oddělení ŠD a jsou určeny i pro širší veřejnost (viz plány ročních projektů);

3. **Činnosti spontánní:** nejsou organizované, vychovatelka při nich směřuje žáky k aktivnímu trávení volného času a usměrňuje výběr těchto aktivit (např. při ranní docházce do ŠD, v době po obědě, během koncové družiny, při relaxačním pobytu venku apod.);
4. **Činnosti mimořádných zájmových útvarů:** činnosti organizované, v nichž žákům nabízíme realizovat se a dále se rozvíjet v oblasti jejich zájmů:
  - a) **Práce na počítači** (určeno pro 2. - 4. ročník), vedoucí zájmového útvaru - Lenka Janoušková;
  - b) **Dovedné ruce** (určeno pro 1. - 4. ročník), vedoucí zájmového útvaru - Dita Kolingerová;
  - c) **Pohybová výchova I.** (určeno pro 1. - 4. ročník), vedoucí zájmového útvaru - Daniela Morávková;
  - d) **Pohybová výchova II.** (určeno pro 2. - 4. ročník), vedoucí zájmového útvaru - Soňa Svobodová;
  - e) **Zdravotnický kroužek** (určeno pro 3. - 4. ročník), vedoucí zájmového útvaru - Soňa Svobodová.

Dále je žákům umožňováno navštěvovat školní zájmové útvary (široká nabídka těchto aktivit - angličtina, florbal, keramika, hra na flétnu aj.)

5. **Příprava na vyučování:** školní družina ji umožňuje v rámci svých možností a svými specifickými prostředky.

Příprava na vyučování se ve ŠD uskutečňuje prostřednictvím didaktických her, četby, besed, soutěží, experimentování, tématických vycházek, při práci s informačními technologiemi...

Vypracovávání domácích úkolů není povinnou náplní práce ŠD. Není nárokové, výjimečně je však umožňováno žákům sociálně znevýhodněným, či žákům s nadměrou zájmových aktivit (např. žákům, kteří mají do pozdních odpoledních hodin sportovní tréninky). Vypracovávání domácích úkolů probíhá vždy po předchozí domluvě s rodiči, třídní učitelkou žáka a vedením školy ve vymezeném časovém prostoru (po 15. hodině) a v odpovídajících podmínkách (klidné a světlé prostředí).

VI. Časový plán

Vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině při Základní škole Kladno, Vodárenská 2116 je vytvořen na období čtyř let, tj. pro školní roky 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016, a je určen pro vzdělávání žáků 1. - 4. ročníku (výjimečně i 5. ročníku) základní školy.

Nedílnou součástí výchovně vzdělávací práce školní družiny je realizace celoročních projektů.

Roční projekty:

1. školní rok 2012/2013: „Zdravý životní styl aneb Jak vyžrát na nebezpečné nástrahy dnešního světa“ (viz příloha - měsíční plány k danému projektu)
2. školní rok 2013/2014: „Rok plný pohody aneb Když se chce, tak to jde“
3. školní rok 2014/2015: „Kouzla přírody aneb Ochrana dědictví našich předků“
4. školní rok 2015/2016: „Okno do světa pohádek aneb Kouzelný svět fantazie“

VII. Podmínky přijímání žáků, průběhu a ukončování vzdělávání žáků

(viz přílohy Řád ŠD a Pravidla vnitřního řádu ŠD)

Žáci jsou každý školní rok přijímáni do školní družiny opětovně na základě zápisu do ŠD a odevzdáním závazné přihlášky vyplněné a podepsané zákonným zástupcem žáka. Žáci jsou přijímáni na základě rozhodnutí ředitele školy. Na přijetí žáka do školní družiny není automatický nárok.

S ukončením každého školního roku končí i docházka žáků do ŠD. V průběhu školního roku může být žák odhlášen ze školní družiny na základě písemné odhlášky, která musí obsahovat veškeré náležitosti a opět musí být podepsána zákonným zástupcem žáka.

Ve výjimečných případech lze dočasně přerušit docházku žáka do ŠD (např. ze zdravotních, vážných rodinných a dalších nutných důvodů.)

O případném podmíněčném vyloučení nebo vyloučení žáka z docházky do ŠD v případě zvláště závažných důvodů (např. soustavné porušování pravidel Řádu ŠD) rozhoduje na základě návrhu vedoucí vychovatelky ředitel školy. Vyloučení má charakter správního řízení, musí být vyhotoveno písemně a zákonný zástupce žáka s ním musí být prokazatelným způsobem seznámen.

VIII. Materiální a prostorové podmínky ŠD

Naše školní družina ke svým činnostem využívá ve dvou budovách vlastní prostory.

V budově ŠJ (7. ZŠ - 1. patro) jsou to 3 učebny s herními koutky, kabinet (zázemí pro vychovatelky), sociální zařízení, chodba s úložnými skříněmi na odkládání oděvů a obuvi; v přízemí této budovy se nachází školní jídelna pro společné stravování žáků a další sociální zařízení, v suterénu je k dispozici malá tělocvična pro práci sportovně zaměřených kroužků.

V budově pavilonu u školního hřiště máme k dispozici 1 velkou učebnu (bývá využívána i jako herna), 2 menší herny (využívané pro menší počet žáků ve ŠD nebo pro skupinkové činnosti), dále je zde kabinet, šatna a sociální zařízení. Žáci mají ke svým činnostem vybavené herny odpovídajícím nábytkem, hračkami, pomůckami pro kreativní a tvořivou práci (stavebnice, skládačky apod.), potřebami pro výtvarný projev, stolními společenskými hrami a sportovním náčiním pro pohybové využití.

Školní družina má možnost využívat také další prostory a zařízení školy (podle rozpisu obsazenosti jednotlivých prostor) - tělocvičnu, 2 počítačové učebny, učebny vybavené interaktivními dotykovými tabulemi, keramickou dílnu s kuchyňkou, kmenové třídy s audiovizuální technikou aj.

Téměř denně je žáky využíván sportovní areál školy a jeho 2 hřiště určená pro sportovní a pohybové využití našich žáků. Nově mohou děti využívat také dětského hřiště, které bylo vybudováno v areálu školy především pro potřeby ŠD.

Naší snahou je vytvářet žákům zdravé, čisté a bezpečné prostředí v souladu s hygienickými požadavky. Chceme našim žákům vytvářet maximálně vstřícné a příjemné prostředí k trávení jejich volného času.

S výhledem do budoucna bude ŠD usilovat o modernizaci vybavení svých prostor lepším a kvalitnějším nábytkem a o dovybavení jednotlivých oddělení ŠD audiovizuální technikou.

IX. Personální podmínky

V naší školní družině pracuje několik plně kvalifikovaných vychovatelek, které se na svou práci připravují soustavným doplňováním vzdělání v akreditovaných kurzech a dalším samostudiem. Další vychovatelky si řádným studiem doplňují kvalifikaci. Pedagogické působení vychovatelek je zaměřeno především na oblast zájmových aktivit a další rozšiřování zájmového vzdělávání v různých oblastech dětských zájmů. Jedna z vychovatelek se specializuje na využívání informačních technologií v praxi - práce s počítačem, další na základy první pomoci a zdravotnickou přípravu, jiné na tělovýchovné a sportovní aktivity a na výtvarné a rukodělné činnosti.

V naší školní družině jsou zastoupeny různé věkové kategorie vychovatelek, což umožňuje našim žákům předávat nové poznatky z různých životních pohledů a s různými životními zkušenostmi.

Vychovatelky přímo nebo nepřímo řídí, navozují, motivují, umožňují a hodnotí všechny volnočasové činnosti, stávají se průvodkyněmi žáka při všech těchto činnostech a vyvolávají v žácích aktivní zájem o okolí, o sociální kontakty a komunikaci, probouzejí v nich vnímavost k podnětům z bližšího i vzdálenějšího okolí. Každá vychovatelka rovněž podněcuje a rozvíjí přirozenou všímavost a zvědavost žáků, jejich chuť objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co všechno zvládnou. Tyto žádoucí projevy pak přiměřeně oceňuje a chválí.

Do budoucna se chceme zaměřit na další odborný růst a rozvíjení specializací i osobního zaměření jednotlivých vychovatelek, a tím i dosažení co nejpestřejší skladby zájmových činností.

X. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- a) **Mimořádně nadaní a talentovaní žáci:** pro další rozvoj talentovaných jedinců nabízí naše ŠD i škola další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů; žáci mohou navštěvovat specializované zájmové útvary, podílejí se společně s vychovatelkami na přípravách akcí školní družiny, jsou dobrými pomocníky při organizování různých her a průvodci různými aktivitami pro ostatní žáky.
- b) **Žáci se specifickými vzdělávacími a sociálními potřebami:** žákům tělesně postiženým, žákům se specifickými poruchami učení, zdravotně oslabeným žákům, či žákům ze sociálně znevýhodněného a jazykově odlišného prostředí - všem těmto jedincům je a bude dle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit průběžně věnována zvláštní pozornost a specifický (individuální) přístup. Formy a obsah některých činností školní družiny budou přizpůsobeny snížené sociální či zdravotní adaptabilitě těchto žáků. Vychovatelky budou těmto žákům věnovat zvýšenou a intenzivnější péči ve všech oblastech zájmového vzdělávání.

XI. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ŠD

Za bezpečnost a zdraví svěřených žáků po celou dobu své služby ve ŠD (dle rozpisu pracovní doby vychovatelky a její přímé výchovné práce) ručí vychovatelka. Vychovatelky přebírají

žáky po skončení vyučování od vyučujících s informacemi o chybějících žácích, o zdravotním stavu nebo momentálním oslabení žáků, popř. s dalšími důležitými informacemi (viz příloha Řád ŠD a Pravidla vnitřního řádu ŠD)

Žáci jsou na začátku každého školního roku seznamováni s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a poučeni o bezpečnosti a pravidlech správného chování a jednání. Zvláštní pozornost je věnována průběžné prevenci rizik a přijímání opatření k jejich snižování. Žáci docházející do mimořádných zájmových útvarů jsou na začátku školního roku (během prvního vzájemného setkání) poučeni vedoucími těchto zájmových útvarů o možnostech rizik a nebezpečí a řídí se provozními a bezpečnostními řády daných prostor a pokyny vychovatelek.

Mimořádná pozornost je věnována pobytu žáků v tělocvičně a přilehlých prostorách a žáci jsou tu přítomni vždy pouze v doprovodu příslušné vychovatelky, nikdy ne sami a bez dozoru.

Zvýšená pozornost je věnována žákům rovněž při pobytu venku – ve sportovním areálu školy (na hřištích) a při vycházkách mimo areál školy. Pro akce mimo areál je vždy požadován souhlas vedení školy.

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví našich žáků jsou nedílnou součástí několika základních dokumentů školy (Školní řád, Vnitřní řád školy, Řád ŠD, Pravidla vnitřního řádu ŠD, Pravidla pro výkon dohledu nad žáky aj.)

Možná rizika vyplývající z provozu ŠD:

- ⇒ problémy s předáváním žáků rodičům, s vyzvedáváním žáků ze ŠD;
- ⇒ přechody žáků do zájmových útvarů;
- ⇒ neúměrný počet žáků na jednu vychovatelku při některých běžných „režimových„ momentech;
- ⇒ rizika spojená s pobytem venku;
- ⇒ rizika spojená s nedostačující kapacitou a přeplněností školní jídelny v některých časových úsecích a momentech;
- ⇒ nedostatečné prostory pro zapsaný počet žáků v oddělení v době přítomnosti většiny žáků;
- ⇒ neodpovídající a nevyhovující nábytek.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD:

(podle věku a individuálních potřeb žáků)

- ⇒ vhodná struktura režimu žáků ve školní družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu daná režimem ŠD a skladbou zaměstnání;
- ⇒ vhodný stravovací a pitný režim;
- ⇒ zdravé prostředí všech prostor využívaných školní družinou;
- ⇒ ochrana žáků před úrazy;
- ⇒ výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů;
- ⇒ pravidelné kontroly prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti;
- ⇒ dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře a jiných speciálních služeb; praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc.

Psychosociální podmínky:

- ⇒ klidné prostředí a příznivé sociální klima;
- ⇒ respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, respekt k individualitě žáka;
- ⇒ věková přiměřenost a motivující hodnocení;
- ⇒ ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy;
- ⇒ včasná informovanost žáků i jejich rodičů o činnostech ŠD a jejím vnitřním životě.

XII. Obsah vzdělávacího programu školní družiny

- program pro všední dny aneb „Jak si nevšedně zpříjemnit pobyt ve školní družině.“

Motto: „Slib daný dítěti je posvátný.“
Henri Troyat

Většina činností v naší školní družině je spojená s hrou, zábavnými formami práce a dalšími pro žáky atraktivními a přitažlivými prostředky (soutěže, besedy, tvořivost a konstruktivní přístup).

Motto: „To, co chtějí oči, můžeš mít a
přitom nikam nechodit.
Já už jsem si vybral a co ty? “

Člověk a jeho svět

I. Téma: „Místo, kde žijeme“

- ⇒ Dokážu se orientovat ve svém okolí? (moje blízké okolí, bezpečná cesta do školy, domů, za mimoškolními zájmovými aktivitami.)
- ⇒ Všichni moji blízcí - naše rodina.
- ⇒ Naše školní družina - jsme jedna velká rodina (naši kamarádi, prostředí, kde trávíme každý den spoustu volného času, i vychovatelka je náš kamarád, pomocník a rádce.)
- ⇒ Škola není bludiště - jak se neztratit v labyrintu školních chodeb, tělocvična - místo pro osvěžení těla i ducha, naše třída - moje školní místo.
- ⇒ Školní jídelna - všichni musíme jíst (hygiena a kultura stolování, umíme se sami obsloužit), jak se neztratit mezi ostatními, umíme se pohybovat v davu dalších dětí.
- ⇒ Naše město - Kladno a jeho blízké okolí, poznáváme život našeho města (tematické vycházky do okolí), služby ve městě; instituce (návštěva místní knihovny, kde najdeme poštu a další důležité úřady, návštěvy divadel aj.), místní tradice (slavnosti, regionální pohádky a pověsti, výstavy atd.), malujeme obrázky z vycházek a výletů, tvoříme drobné výrobky - kolektivní dílo (maketa našeho města, sídliště.)
- ⇒ Naše krásná země - jsme srdíčkem Evropy; malý stát, ale velké zajímavosti i historie.
- ⇒ Hlavní město - Prahu máme na dosah - výlety za krásami a zajímavostmi naší matičky Prahy.
- ⇒ Dopravní výchova - malý chodec a cyklista (dopravní hry na hřišti - koloběžky); pravidla bezpečnosti silničního provozu; didaktické hry a soutěže s dopravní tematikou; poznáváme dopravní značky, kreslíme a vyrábíme modely dopravních značek.

II. Téma: „Lidé kolem nás“

Motto: „Ve svých dětech žijeme dál.“

Euripides

- ⇒ Naše rodina - vztahy mezi členy naší rodiny (hrajeme si na rodinu), zásady vhodného chování a jednání - názorová tolerance;
- ⇒ Známe svá práva a povinnosti - „Slabikář dětských práv“;
- ⇒ Společenské chování - jak se chovat doma i na veřejnosti.
- ⇒ Kultura stolování - učíme se správnému stolování.
- ⇒ Pozitivní klima v naší družině - význam spolupráce a vzájemné pomoci, vzájemný respekt:
  - „Spolu je nám dobře“
  - „Jeden za všechny, všichni za jednoho aneb Táhneme za jeden provaz“
- ⇒ Každodenní zvyklosti našeho života.
- ⇒ Prvky mediální výchovy - „Umíme naslouchat i poslouchat?“ (diskuse o zhlédnutých TV pořadech, rozhlasové pořady, počítačový svět - internetová síť.)
- ⇒ „Naši pomocníci aneb Něco pro oči, něco do ouška“ - knížky, CD, MK, DVD, PC aj.

III. Téma: „Lidé a čas“

Motto: „Všichni dospělí byli dětmi, ale málokdo si na to pamatuje“

Antoine de Saint - Exupéry

- ⇒ Režim dne - „Od budíčku po večerní pohádku“
- ⇒ Režim ŠD - „Přestávka mezi školními povinnostmi a domácími úkoly“;
- ⇒ Jak se měníme - „A léta běží aneb Od miminka k dospělosti“
- ⇒ Zvyky a tradice našich předků - Advent, Vánoce, Masopust, jarní svátky - Velikonoce
- ⇒ Čas se nedá zastavit - „Známe hodiny?“
- ⇒ Tajemný pohádkový svět (říše fantazie) - „Bylo, nebylo...“
- ⇒ Naši oslavenci - „Slavíme rádi a na nikoho nezapomeneme“ (svátky a narozeniny dětí, Den matek, Den dětí, svátek učitelů a další) - besídky, veselá pásma, rukodělné činnosti - výroba drobných dárečků.
- ⇒ Nekonečné obzory - návraty do minulosti, současný svět, nahlédnutí do budoucnosti.

IV. Téma: „Rozmanitosti přírody“

- ⇒ Čtvero ročních období - krásy a proměny přírody (výtvarné a rukodělné činnosti)
  - všichni máme pozorovací talent:
    - 1) „Rozkvetlé jaro“ - všechno okolo nás kvete, příroda nás volá, veselé jarní zpívání;
    - 2) „Slunečné léto“ - prázdniny a cestování nás lákají (poznáváme krásy naší přírody);
    - 3) „Oslavy podzimu“ - sběr lesních plodů, stavíme z přírodních materiálů;
    - 4) „Paní Zima čaruje“ - mráz, sníh a led - kouzelné přírodní výjevy;
- ⇒ Příroda okolo nás (skrytá bohatství) - poklady a tajemství lesa, lesní ozvěny;
  - tajemství rostlinné říše - sbíráme léčivé byliny, staráme se o květinovou výzdobu ve ŠD;

- ⇒ Živí tvorové - „Zvířátka jsou naši kamarádi“
  - domácí mazlíčkové - nejsme doma sami, staráme se o zvířátka;
  - i zvířátka mají svůj svátek - Světový den zvířat;
  - ohrožená zvířata - Kniha ohrožených druhů zvířat;
  - nebezpečná zvířata - číhající nástrahy;
- ⇒ Úcta k přírodě - ochrana dědictví našich předků, Den Země - „Neničme si přírodu“
  - prvky ekologické výchovy - besedy;
- ⇒ Živá a neživá příroda - práce s encyklopediemi, vizuální technika, tematické vycházky;
- ⇒ pobyty v přírodě.

V. Téma: „Člověk a jeho zdraví“

- ⇒ Co nám škodí, co nám prospívá - osobní hygiena;
- ⇒ Základy první pomoci - „Dobrá rada nad zlato!“ (umíme si poradit)
- ⇒ Bezpečně ve ŠD, venku i v tělocvičně - „Všude na nás číhají nebezpečné nástrahy!“
  - Dny bez úrazů;
- ⇒ Zdravý životní styl - vyvážená tělesná, duševní i sociální pohoda, sestavujeme a dodržujeme desatero zásad zdravé výživy;
- ⇒ Žijeme pohybem - žijeme sportem:
  - prvky otužování;
  - pohybové aktivity a kolektivní hry, nabídka sportovních zájmových aktivit;
  - sportovní činnosti s drobným sportovním náčiním;
  - prvky zdravotního cvičení, uvolňovací cviky (ranní a koncová ŠD);
  - „Rekordyáda ŠD aneb Překonej sám sebe!“
- ⇒ Náplasti na citlivou dětskou dušičku - citlivý přístup k žákům, úměrné řešení problémů (psychohygiena);
- ⇒ Každý den není posvícení - „Nebojme se, bude líp!“
  - jak na řešení nezdarů, posilování sebevědomí.

Ve všech uvedených činnostech jsou průběžně rozvíjeny a dále posilovány předem uvedené kompetence. Jednotlivé typy kompetencí prolínají jednotlivými činnostmi, opakují se a nemají striktně stanovené hranice, přiměřeně odpovídají věku, fyzickým i psychickým možnostem jedinců.

Člověk a svět práce

Školní družina = tvořivá dílna - „Šikulky a kutilové“

cíle	obsah	metody, formy
✓ Rozvoj dovedností, zručnosti, představivosti a fantazie;	✓ Zpracovávání různých materiálů, používání různých pracovních pomůcek;	✓ Výroba přáníček a drobných dáreků k různým příležitostem;
✓ Komunikace v týmu, spolupráce;	✓ Poznávání tvořivých technik, pracovní postupy;	✓ Výzdoba prostředí;

✓ Osvojení práce a dovedností potřebných pro život; ✓ Dobrá organizace času; ✓ Bezpečnost při práci; ✓ Žák umí bezpečně používat různé materiály, jednoduché nástroje a vybavení; ✓ Umí si vybrat; ✓ Rozvíjí své zájmy; ✓ Zvládá práci podle předloženého návodu.	✓ Poznávání různých profesí; ✓ Udržování estetického prostředí; ✓ Utužování hygienických návyků; ✓ Sebeobslužné činnosti; ✓ Činnosti zájmových útvarů; ✓ Lidové zvyky, tradice, řemesla.	✓ Péče o květinovou výzdobu; ✓ Návštěva zajímavých pracovních prostředí; ✓ Povídání o zaměstnání rodičů; ✓ Práce v keramické dílně; ✓ Účast v soutěžích; ✓ Účast na sběrových akcích, třídění odpadu; ✓ Konstruktivní a fantazijní hry se stavebnicemi - výstavky výrobků; ✓ Úklid pracovního místa; ✓ Dodržování bezpečnosti při práci.

Tento vzdělávací program navazuje na původní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání vydaný v roce 2007 (realizovaný od školního roku 2007/2008) a platí do 30. 6. 2016. Jeho případné úpravy a změny údajů v něm uvedených budou prováděny písemnými dodatky.

V Kladně dne 1. 10. 2012
č. j.:

.....
Mgr. Jaroslav Feřtek
ředitel školy